

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*

THE DEVELOPMENT OF A LOCAL WISDOM CURRICULUM BASED ON THE TALE OF PAJIT-ORAPHIM IN THAI LANGUAGE LEARNING GROUP FOR SECONDARY SCHOOLS PHIMAI DISTRICT NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระมหาชนันต์ สารกุล^{1*}, พระอนันต์ ผากา¹, พระรชต มาตรสอน², พระक्रमงคลวิสุทธิบัณฑิต¹,
พระชนาเมธ คำมุงคุน¹, โสระยา ไทยอัฐวิไล¹

Phramaha Charun Sarakool^{1*}, Phra Anan Phaka¹, Phra Rachata Martsorn², Phrakrumongkolwisutthibandit¹,
Phra Chanameth Kammungkun¹, Soraya Thaiattawithi¹

¹หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา นครราชสีมา ประเทศไทย

¹Bachelor of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus, Nakhon Ratchasima, Thailand

²หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ขอนแก่น ประเทศไทย

²Bachelor of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Khon Kaen, Thailand

*Corresponding author E-mail: sarakool1987@gmail.com

*Tel: 097-982-2695

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม 2) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม และ 3) ประเมินประสิทธิผลหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 256 คน ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยหลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมิน ผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม พบว่า หลักสูตรและคู่มือประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมากและมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ ผลการประเมินประสิทธิผลหลักสูตร พบว่า ประสิทธิผลของหลักสูตรสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_1 = 98.69/E_2 = 90.00$) ซึ่งผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.66 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้สูง

กว่าก่อนการเรียนรู้ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรต้องมีการอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่นของอำเภอพิมาย เรื่อง ปาจิต - อรพิม เพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญหายไปในที่น่าเสียดาย

คำสำคัญ: หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น, วรรณกรรมประจำถิ่น, ตำนานปาจิต - อรพิม

Abstract

This research aims to 1) study the local wisdom learning curriculum on Pajit-Orapim, 2) develop a local wisdom learning curriculum on Pajit-Orapim, and 3) evaluate the effectiveness of the local wisdom learning curriculum on Pajit-Orapim for the Thai language subject area. The research sample consisted of 256 first-year secondary school students in Phimai District, Nakhon Ratchasima Province. The research was conducted using a research and development model in three stages: Stage 1 studying the basic context of the school Stage 2 developing the learning curriculum; and Stage 3 pilot testing and evaluating the curriculum with 5 lesson plans. The research results showed that the study of the basic information on the local wisdom learning curriculum on Pajit-Orapim for the Thai language subject area for first-year secondary school students in Phimai District, Nakhon Ratchasima Province, included the curriculum principles, curriculum goals, course description, curriculum structure, learning content, learning activities, learning media and resources, and measurement and evaluation. The results of the developed local wisdom learning curriculum on Pajit-Orapim showed that the curriculum and its accompanying manual were highly appropriate and consistent in all components. The evaluation of the curriculum's effectiveness revealed that it exceeded the set criteria ($E_1=98.69/E_2=90.00$). Student knowledge increased by 66.66%, with a statistically significant difference ($p < .05$) in post-learning achievement compared to pre-learning scores. Overall, students' opinions on the learning process were positive. Most students believed that the local literature of Phimai District, specifically the story of Pajit-Orapim, should be preserved because it is valuable and could be lost.

Keywords: Local Wisdom Curriculum, Local Literature, Myth of Pajit-Orapim

บทนำ

การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านหลักสูตร มาตรา 27 ระบุว่าให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติสอดคล้องกับมาตรา 7 ระบุในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง

เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

แนวทางการนำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นสู่หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นที่รูปแบบการบูรณาการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) บูรณาการตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่นของแต่ละสถานศึกษา 2) กำหนดหน่วยที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น 3) จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมและ 4) บูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะเป็นลักษณะของการกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือตามกลุ่มมีสาระการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม พร้อมกับการบูรณาการเชื่อมโยงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (แมนมาส ขวลิขิต, 2544)

ชาวเมืองโคราชซึ่งอยู่ ณ บริเวณเมืองพิมายเล่าสืบกันมาเกี่ยวกับนิทานชาดก อันเป็นนิทานพื้นบ้านตามความเชื่อทางพุทธศาสนา ว่า ท้าวปาจิตต์ คือ พระโพธิสัตว์ จุตมาเกิดเป็นโอรสเจ้าเมืองพรหมพันธนคร ได้เดินทางไปหาคุณครูถึงเมืองพาราณสี พบหญิงหม้ายกำลังตั้งท้อง มีแสงอาทิตย์ทรงกลดเป็นเงาบังนางไว้ก็รู้ว่านางเป็นแม่ของคุณครูของตน คือ นางอรพิม ท้าวปาจิตต์ จึงอาสาทำงานช่วยนางอรพิมโตเป็นสาว อายุ 16 ปี จึงได้นางเป็นภรรยา ท้าวปาจิตต์ขอลาแม่ยายไปเยี่ยมบิดา นางอรพิมจึงถูก พรหมทัตถกุมารแห่งกรุงพาราณสีลุดไปขังไว้ในปราสาท ท้าวปาจิตต์จึงตามมาฆ่าพรหมทัตถกุมาร พานางหลบหนีไปพักใต้ต้นไทรกลางป่า พรานมาเห็นนางอรพิมสวยมากจึงลอบฆ่าท้าวปาจิตต์และลุดนางขึ้นหลังควายไป นางอรพิมออกอุบายเอาดาบฟันคอ พรานตายแล้วกลับมาคร่ำครวญถึงท้าวปาจิตต์ พระอินทร์จึงมาชุบชีวิตท้าวปาจิตต์ แล้วให้แพทย์วิเศษแก่นางอรพิมพอเดินทางต่อไป เณรเห็นนางรูปสวยจึงลอบให้พรากจากสามีอีก นางเที่ยวหาสามีจนถึงจัมปานคร อธิฐานขอให้ เป็นชายและชื่อปาจิตต์ นางช่วยชุบชีวิตธิดาเจ้าเมืองจัมปานคร เจ้าเมืองยกธิดาและยกเมืองให้ ปาจิตต์ขอออกบวชให้สร้างศาลาและวาดรูปเป็นเรื่องราวที่นางพลัดพรากจากสามี สั่งให้คนแอบสังเกตคนที่มาพัก หากใครดูรูปแล้วร้องไห้ให้รีบไปบอก ในที่สุดเมื่อท้าวปาจิตต์มาที่ศาลาดูรูปแล้วร้องไห้ นางและสามีจึงได้พบกัน และกลับไปครองเมืองพรหมทัตถนครโบราณ “ราชมรรคา” เชื่อมต่อกันเมื่อครั้งในอดีต เส้นทางในนิทานแต่ละสำนวน ตามพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในปัจจุบัน (สมชาติ มณีโชติ และคณะ, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม ซึ่งเป็นนิทานประจำถิ่นของอำเภอยะผิง จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงกับปราสาทหิน และภูมินามวิทยาท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจึงมีข้อสังเกตว่าโรงเรียนในอำเภอยะผิงมีการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นจากเรื่องเล่าท้องถิ่นอย่างไร โรงเรียนในอำเภอยะผิงมีการรับรู้นิทานประจำถิ่นเรื่องปาจิต - อรพิมอย่างไร และประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนอันเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต-อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร และขั้นตอนที่ 3 การทดลองและประเมินผลหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สังเกตการจัดการเรียนการสอนและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน คือ ครูผู้สอน 1 คน นักเรียน 2 คน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร จากการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต-อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการรวบรวมข้อมูลผ่าน Google form จากตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) สถานภาพและ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบของหลักสูตร การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และ 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองและการประเมินหลักสูตร สำหรับขั้นตอนการทดลองหลักสูตร มีแบบแผนในการทดลองการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้รูปแบบ The One - Group Pretest - Posttest Design โดยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียนเป็นแบบปรนัยจำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบระหว่างเรียน จำนวน 5 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การอ่านวิเคราะห์ความ การเขียนวิจารณ์สร้างสรรค์ การวิจารณ์จากเรื่องที่ฟังและดู การสื่อสารในวรรณกรรม ประจำถิ่น และตระหนักถึงคุณค่าวรรณกรรม และหลังการเรียนรู้เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ โดยกลุ่มทดลอง ได้แก่ 1) นักเรียนโรงเรียนพิมายวิทยา จำนวน 4 ห้อง ๆ ละ 41 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 164 คน 2) นักเรียนโรงเรียนพิมายดำรงวิทยาคม จำนวน 1 ห้อง ๆ ละ 32 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 32 คน 3) นักเรียนโรงเรียนพิมายนิคมศึกษา จำนวน 2 ห้องเรียน ๆ ละ 30 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 60 คน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ จำนวน 256 คน ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต-อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยการสุ่มแบบเจาะจง โครงการวิจัยนี้ ใช้สถิติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบแผนในการทดลองการวิจัยเชิงทดลอง (The One Group Pretest - Posttest Design) ดัชนีประสิทธิภาพของหลักสูตร (E.I.) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ (%) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับเครื่องมือ (IOC)

ผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต-อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องปาจิต - อรพิม พบว่า พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ พัฒนาทักษะการเขียนวิจารณ์ เรื่องที่อ่าน พัฒนาทักษะการพูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู สามารถใช้ภาษาไทย ได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย จำแนกความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน ตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรม ประจำถิ่น ทั้งหมดนี้อยู่ในระดับมาก ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การลงมือปฏิบัติ การทำงานเป็นกลุ่มแลกเปลี่ยน การเรียนรู้สอดแทรกภูมิปัญญาทางภาษา การเรียนรู้ร่วมกับผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมกับครู การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า เอกสาร ใบงาน ตำรา หนังสือพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี (Power Point วิดีทัศน์ อินเทอร์เน็ต) สื่ออื่น ๆ (บุคคล/กิจกรรม/วัสดุ/ตัวอย่าง) อื่น ๆ Canva ของจริง และTik Tok ทั้งหมดนี้อยู่ในระดับมาก ความต้องการเกี่ยวกับการวัดและประเมินการตรวจสอบ ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรม การนำเสนอชิ้นงาน อื่น ๆ ใบงาน/ใบกิจกรรม ทั้งหมดนี้อยู่ในระดับมาก ความต้องการเกี่ยวกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินชิ้นงาน พบว่า การประเมินด้วยตนเอง การประเมินด้วยเพื่อน การประเมิน ด้วยครูผู้สอนและนักปราชญ์ท้องถิ่น การประเมินด้วยผู้ปกครอง การประเมินด้วยครูท่านอื่นในโรงเรียนรวมถึง ผู้อำนวยการ ทั้งหมดนี้อยู่ในระดับมาก ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบเอกสารหรือใบงานต่าง ๆ พบว่า ส่งเสริม การทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอเนื้อหาพอเข้าใจ ตัวหนังสืออ่านง่าย มีรูปประกอบและสีสัน สวยงาม มีกิจกรรม ที่หลากหลาย อธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมชัดเจน สอดแทรกเกม จำนวนเอกสารหรือใบงาน และหนังสือเล่มเล็ก ทั้งหมดนี้อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต-อรพิมสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า คุณภาพของหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่ หลักการของหลักสูตรเป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและ ประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและ ประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ซึ่งแปลผลได้ว่า หลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม อยู่ในเกณฑ์ที่มีความสอดคล้องกันสามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้ จากการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ 1) หลักการของหลักสูตร 2) เป้าหมายของหลักสูตร 3) คำอธิบายรายวิชา 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) เนื้อหาสาระ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผลผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมาก และมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาทดลองใช้หลักสูตร มาปรับปรุงแก้ไขให้หลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา มีความสอดคล้องมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการประเมินประสิทธิผลหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 256 คน ทำคะแนนระหว่างเรียนได้ 15,160 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 98.69 หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรมีประสิทธิภาพ และการทดสอบหลังเรียนผู้เรียนทั้งหมดทำคะแนนรวมได้ 2,304 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 90.00 หมายถึง ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความก้าวหน้า ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียนรู้ด้วยหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต-อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_1 = 98.69 / E_2 = 90.00$) ดังนั้นผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วยหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา มีค่าเท่ากับ 0.6666 ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.66 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วยหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.815 คะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.816 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผล

จากผลของการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ พบว่า หลักสูตรของสถานศึกษาเป็นหลักสูตรหลักสูตรแม่บท คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองต่อเนื่องตลอดชีวิต มุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในเรื่องสาระการเรียนรู้แกนกลางรวมทั้งสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อปลูกฝังให้เด็กรักในท้องถิ่นของตนเอง และเป็นไปตามกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในด้านผู้เรียนกำหนดให้ผู้เรียนรักษ

และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 โดยได้กำหนดให้สาระหลักของการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ในการจัดการเรียนรู้จะเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญของหลักการพัฒนาหลักสูตรของ Taba, H. มีสาระสำคัญ 3 ประการที่ต้องนำมาพิจารณา ได้แก่ 1) ขอบเขต (Scope) เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน 2) การจัดเรียงลำดับ (Sequence) เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ 3) การบูรณาการ (Integrated) เนื้อหาสาระกับประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน (Taba, H., 1962) มีสาระสำคัญ 3 ประการ ที่ต้องนำมาพิจารณา ได้แก่ 1) ขอบเขต (scope) เนื้อหาสาระ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา ศรีเพชร ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องคลองมหาสวัสดิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวว่า ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้ผู้รู้ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คาดหวังให้ผู้เรียนรู้และประเมินผล (จริยา ศรีเพชร, 2550) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย วงษ์ใหญ่ เพราะการที่องค์ประกอบของหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีความเหมาะสมและมีคุณภาพในการนำไปใช้ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมาที่พัฒนาขึ้นให้มียุทธศาสตร์ที่เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านสาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมดังแนวคิดของไทเลอร์ ที่มีแนวคิดในการวางโครงสร้างหลักสูตรที่เน้นการตอบคำถามเป็นพื้นฐาน 4 ประการ คือ มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาว่าอะไรบ้าง เป็นส่วนที่สถาบันการศึกษาจะต้องกำหนด ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการศึกษา อะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แล้วจะจัดประสบการณ์ ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพจะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการจัดการศึกษาอย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุ ถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผลการพัฒนาองค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าว (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2521) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรา คล้ายหนองสรวง ที่พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องชุมชนเสลภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ปิยวรา คล้ายหนองสรวง, 2550) และนฤมล จูประเสริฐ ที่พัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสาวรีย์บ้านไร่สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 นำข้อมูลพื้นฐานกำหนดเป็นองค์ประกอบหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่นประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวทางการวัดประเมินผลคำอธิบายรายวิชาโครงสร้างรายวิชา ผลการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ (นฤมล จูประเสริฐ, 2552)

ผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่พบว่าคุณภาพของ หลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มียุทธศาสตร์ 8 ประการ ได้แก่ หลักการของหลักสูตรเป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

และการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมากมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วรรณกรรมประจำ
 ถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิมพ์ เป็นสาระเนื้อหาและจัดประสบการณ์มีความสอดคล้องและมีความเป็นไปได้ที่จะเสริมสร้าง
 การใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยซึ่งจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างการใช้ทักษะ
 และมีเจตคติที่ดีต่อภูมิปัญญา ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาและร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญา ดังที่สำนักงานคณะกรรมการ
 ศึกษาแห่งชาติได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าช่วยสร้างความภาคภูมิใจ สามารถประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิต
 ได้อย่างเหมาะสม ช่วยเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตคนไทยให้เหมาะสมกับยุคสมัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 จริยา ศรีเพชร ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องคลองมหาสวัสดิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 กล่าวว่าผลการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย แนวคิด หลักการ จุดหมาย คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้
 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โครงสร้าง เวลาเรียน ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการ
 เรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ (จริยา ศรีเพชร, 2550)

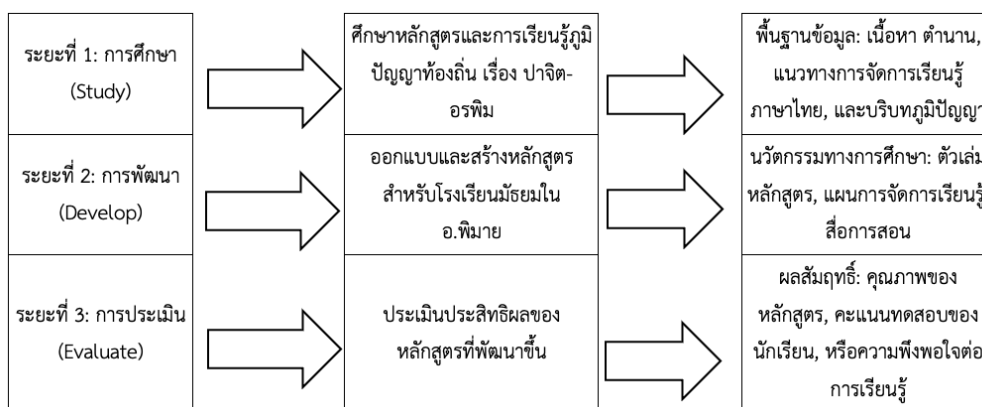
ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง
 ปาจิต - อรพิมพ์ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา
 จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง
 มากกว่า .50 ทุกหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแปลผลได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่มีความสอดคล้องกัน สามารถนำไปใช้ในการวิจัย
 ต่อไปได้ สอดคล้องกับ จำลอง นำพา ในงานวิจัยเรื่อง พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กล่าวว่าคำอธิบายรายวิชาเป็น
 องค์ประกอบที่สำคัญที่ระบุเนื้อหาสาระที่เรียงลำดับมีความต้องการที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ส่งเสริม
 การพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านสาระเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่น
 เรื่อง ปาจิต - อรพิมพ์ พบว่า การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิมพ์ควรมีการสำรวจ ประเมินภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ให้ครบถ้วน นำมาวิเคราะห์เพื่อให้
 สอดคล้องกับหลักสูตรและผลการเรียนรู้ (จำลอง นำพา, 2550) ดังที่ รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์ ในการศึกษาเรื่อง
 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านเรื่อง ประเพณีลากพระ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
 บ้านบางตาน ที่กล่าวถึงแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรม การเรียนการสอนว่าควรสำรวจวิเคราะห์
 บันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจากการวิเคราะห์ หลักสูตร สร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล ศึกษาคำอธิบาย
 รายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้นครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมกัน
 วางแผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้เลือกการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ตามแผน
 การจัดการ เรียนที่กำหนดร่วมกัน เน้นการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติกับภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สถานศึกษา ควรมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1
 การสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องวางแผนการเรียนรู้วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
 โดยกำหนดงานที่ต้องทำกำหนดคนรับผิดชอบและกำหนดเวลา ขั้นที่ 3 ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดบันทึกผล
 การเรียนรู้ไว้ และ ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการเรียนรู้หรือแสดง ผลงาน นักเรียนนำความรู้และที่ได้เสนอต่อครูและ
 แลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อน (รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์, 2550)

ผลการประเมินประสิทธิผลหลักสูตรการเรียนรูภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรการเรียนรูภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลักสูตรการเรียนรูภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สุดสาคร อินทร์ทอง และเนติ เกลยวาเรศ ในโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “ตำนานชาวไท - ยวน” จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “ตำนานชาวไท - ยวน” จังหวัดสระบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “ตำนานชาวไท - ยวน” มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด (สุดสาคร อินทร์ทอง และเนติ เกลยวาเรศ, 2557) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินา ศิริวงศ์ ที่จัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการสอนบูรณาการแบบสอดแทรกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .01 และศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (ชุตินา ศิริวงศ์, 2551) เช่นเดียวกับงานของ จิตรลดา เกิดเรื่อง ที่พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องประเพณีและพิธีกรรมไทยทรงดำสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรีที่ผลการเรียนรู้พัฒนาสูงขึ้นเช่นกัน (จิตรลดา เกิดเรื่อง, 2548)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรูภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเป็นแผนภูมิรูปภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรูภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ต่อเนื่องตลอดชีวิต มุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในเรื่องสาระการเรียนรู้แกนกลาง รวมทั้งสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อปลูกฝังให้เด็กรักในท้องถิ่นของตนเอง และเป็นไปตามกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในด้านผู้เรียนกำหนดให้ผู้เรียนรักและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 โดยได้กำหนดให้สาระหลักของการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม องค์ความรู้หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์การดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต-อรพิม เป็นนิทานเรื่องเล่าแบบมุขปาฐะซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายในท้องถิ่นอีสาน นำมาจากชาดกนอกนิบาตเรื่อง ปาจิตตกุมารชาดก ใน ปัญญาสาตก เนื้อเรื่องแบ่งเป็นการเล่าแบบสอนศาสนาและเล่าเป็นแบบนิทานชาวบ้าน ผนวกการอธิบายชื่อบ้านนามเมือง

องค์ความรู้จากการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ 1) หลักการของหลักสูตร 2) เป้าหมายของหลักสูตร 3) คำอธิบายรายวิชา 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) เนื้อหาสาระ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

องค์ความรู้จากการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมิน ผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม พบว่าหลักสูตรและคู่มือประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมาก และมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ และประเมินประสิทธิผลหลักสูตร พบว่า ประสิทธิผลของหลักสูตรสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_1 = 98.69/E_2 = 90.00$) ซึ่งผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.66 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม เพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญหายไปในปัจจุบัน ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์และบูรณาการ การกำหนดนโยบายและแผนที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

เพื่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจนและให้ การดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง ปาจิต - อรพิม สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมี การศึกษาวิจัย โดยนำภูมิปัญญาไทยประเภทต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวรรณกรรมประจำถิ่นเรื่องอื่น ๆ มาเป็นสาระเนื้อหาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้ครอบคลุม ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง ดูและพูด หลักภาษาและการใช้ภาษา และวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และตระหนักถึงคุณค่าของภาษาไทยในฐานะวัฒนธรรมประจำชาติ และควรมีการอบรมครูให้มีความรู้ด้านภูมิปัญญานิทาน ปาจิต - อรพิม และทักษะการสร้างสื่อสมัยใหม่ควบคู่กัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ตลอดถึง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เมตตาให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ให้งานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน โรงเรียนพิมายวิทยา โรงเรียนพิมายดำรงวิทยาคม และโรงเรียนพิมายนิคมศึกษา ตลอดถึงคณะผู้ปกครอง นักปราชญ์ชุมชน ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล ความคิดเห็นและเสนอแนะ ให้ความร่วมมือและอนุเคราะห์ข้อมูลสำคัญแก่ผู้วิจัยจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ต้องขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จริยา ศรีเพชร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง คลองมหาสวัสดิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จำลอง นำพา. (2550). การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนหนองแค “สริกขิพิตยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จิตรลดา เกิดเรือง. (2548). พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง ประเพณีและพิธีกรรมไทยทรงดำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุดิมา ศิริวงศ์. (2551). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- นฤมล จูประเสริฐ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสาวรีย์บ้านไร่สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยวรา คล้ายหนองสรวง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง ชุมชนเสลภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แม่นมาส ขวลิต. (2544). แนวทางส่งเสริมการอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านเรื่อง ประเพณีลากพระ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางदान สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2521). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สมชาติ มณีโชติ และคณะ. (2565). ตำนานท้าวปาจิตกับนางอรพิมในมิติประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการสร้างชุดความรู้ของผู้คนในดินแดนอีสานใต้. วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์, 12(4). 175-192.
- สุดสาคร อินทร์ทอง และเนติ เฉลยวาเรศ. (2557). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ตำนานชาวไทย - ยวน จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Taba, H. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt Brace Jovanovich.